

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Hangfelvételek jogosulatlan terjesztése

Ügyszám: SZJSZT 10/2001

A rendőrség által feltett kérdések:

1. Az M. Kft., illetve a T. Bt. tevékenysége a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogsértésnek minősül-e?
2. A szerzői jogosultaknak a két társaság tevékenysége következtében vagyoni hátránya keletkezett-e?
3. Az M. Kft. a CD lemezek importálásakor, illetve az importálást követő értékesítéssel követett-e el jogsértést, a szerzői jogdíj befizetésre került-e, azaz a részére szállító cseh cégek jogosultak voltak-e a CD lemezek forgalmazására?

Az eljáró tanács válasza:

Az eljáró tanács mindenekelőtt azt rögzíti, hogy szakértői véleményét – a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően – a rendőrség által benyújtott iratok és feltett kérdések alapján alakította ki, a tények megállapítására külön bizonyítást nem végzett. Ennek figyelembe vételével az eljáró tanács a rendőrség által feltett kérdésekre, azok sorrendjében, a következő szakvéleményt adja.

Ad 1. A rendőrség ténymegállapítása szerint az M. Kft., illetve a T. Bt. tevékenysége zeneművek előadását rögzítő hangfelvételek Magyarországra forgalomba hozatali céllal történő behozatalában, továbbá magyarországi forgalomba hozatalában állt. Ugyancsak a rendőrség ténymegállapítása szerint az országba behozott, illetve itt forgalomba hozott hangfelvételek közül kizárólag Nagy-Britannia területére érvényes terjesztési engedéllyel rendelkeztek jelen szakvéleményhez csatolt mellékletben megjelölt hangfelvételek. A rendőrség továbbá szakértő bevonásával megállapította azt is, hogy azoktól a hangfelvétel-előállítóktól, amelyek a mellékletben megjelölt hangfelvételek Magyarország területén történő terjesztésének kizárólagos engedélyezési jogát gyakorolják, az M. Kft., illetve a T. Bt. sem az országba történő behozatalra, sem az itt történő forgalomba hozatalra nem kért engedélyt.

A zeneművek előadását rögzítő hangfelvételeknek az országba történő behozatala, továbbá forgalomba hozatala a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Sztj.”) rendelkezései szerint terjesztésnek minősül, amellyel kapcsolatban a zenemű szerzőjét, a rögzített előadás előadóművészt, továbbá a hangfelvétel előállítóját, mint érintett szerzői és szomszédos jogi jogosultakat (a továbbiakban együtt: „a jogosultak”) az alábbi, párhuzamosan fennálló kizárólagos engedélyezési jogok illetik meg:

- A szerző kizárólagos joga, hogy művét terjessze, vagy arra másnak engedélyt adjon. A terjesztés joga kiterjed annak engedélyezésére is, hogy a műpéldányt Magyarországra

forgalomba hozatali céllal behozzák, továbbá hogy a műpéldányt Magyarországon forgalomba hozzák [Szjt. 23. §].

- Az előadóművész kizárólagos joga, hogy rögzített előadását terjessze, vagy arra másnak engedélyt adjon. A terjesztési jog fogalmának meghatározásából következően ez a jog az előadóművész esetében is kiterjed annak engedélyezésére, hogy a rögzített előadást Magyarországra forgalomba hozatali céllal behozzák, továbbá hogy a rögzített előadást Magyarországon forgalomba hozzák [Szjt. 73. § (1) bekezdés d) pont].
- A hangfelvétel előállítójának kizárólagos joga, hogy a hangfelvételt terjessze, vagy arra másnak engedélyt adjon. A terjesztési jog fogalmának meghatározásából következően ez a jog a hangfelvétel-előállító esetében is kiterjed annak engedélyezésére, hogy a hangfelvételt Magyarországra forgalomba hozatali céllal behozzák, továbbá hogy a hangfelvételt Magyarországon forgalomba hozzák [Szjt. 73. § (1) bekezdés d) pont].

A terjesztésre adott engedélyt a jogosultak területileg is korlátozhatják, az engedélyben megjelölt területen kívüli terjesztés pedig az engedély nélküli felhasználással esik egy tekintet alá.

Az M. Kft., illetve a T. Bt. azzal, hogy a mellékletben megjelölt, kizárólag Nagy-Britannia területére érvényes terjesztési engedéllyel rendelkező hangfelvételek Magyarországra forgalomba hozatali céllal történő behozatalához, továbbá magyarországi forgalomba hozatalához nem szerezte be a magyarországi terjesztés kizárólagos engedélyezési jogát gyakorló hangfelvétel-előállítók engedélyét, megsértette a hangfelvétel-előállítót megillető terjesztési jogot. Az M. Kft., illetve a T. Bt. tevékenysége ezért az Szjt. alapján jogsértésnek minősül.

Az eljáró tanács a teljesség kedvéért rámutat arra, hogy a szerzők, az előadóművészek, valamint a hangfelvétel-előállítók a fent ismertetett, párhuzamosan fennálló terjesztési jogok gyakorlásának módját egymás között is felhasználási szerződésekben rendezik. A felhasználás hatékonysága, illetve a forgalmazás eredményessége érdekében ez rendszerint olyan módon történik, hogy a terjesztés jogát a szerzőtől és az előadóművésztől is a hangfelvétel előállítója szerzi meg, és azt a továbbiakban – az üzleti forgalomban – kizárólagosan a hangfelvétel előállítója gyakorolja. Az eljáró tanácsnak ugyanakkor, a szakvélemény bevezetőjében hivatkozott rendelkezésre tekintettel, nem állt módjában külön bizonyítást lefolytatni arra vonatkozóan, hogy a terjesztési jogok gyakorlásának módját a jogosultak a szóban forgó hangfelvételek tekintetében is ezen a szokásos módon, vagy esetleg ettől eltérően rendezték. Az eljáró tanács ennek megfelelően a jogsértés tényét az érintett hangfelvétel-előállítók tekintetében megállapította, nem vizsgálta azonban, hogy a hangfelvétel előállítója mellett – a párhuzamosan fennálló terjesztési jogok gyakorlásának módjára figyelemmel – a másik két említett jogosult terjesztési joga is sérült-e vagy sem.

Ad 2. Zeneművek előadását rögzítő hangfelvételek terjesztése esetén – ha az Szjt. másként nem rendelkezik – a zenemű szerzőjét, a rögzített előadás előadóművészt, továbbá a hangfelvétel előállítóját külön-külön megilleti az a vagyoni jog, hogy a terjesztésre adott engedély fejében megfelelő díjazásban részesüljön. [Szjt. 16. § (4) bekezdés, 74. § (1) bekezdés, 76. § (2) bekezdés].

A rendőrség ténymegállapítása szerint a mellékletben megjelölt hangfelvételek Magyarország területén történő terjesztésének kizárólagos engedélyezési jogát gyakorolni jogosult hangfelvétel-előállítók javára – a terjesztési jog gyakorlására tekintettel – a két gazdasági

társaság részéről semmilyen díjfizetés nem történt. Az eljáró tanács továbbá a megküldött iratokban sem talált arra utaló adatot, hogy az M. Kft., illetve a T. Bt. – az Szjt. valamely kivételes rendelkezése, pl. a vagyoni jogok védelmi idejének lejártá vagy az ún. szabad felhasználások esetkörébe tartozó tevékenység folytán – mentesülhetne ennek a díjazásnak a megfizetése alól.

Az a körülmény, hogy az M. Kft., illetve a T. Bt. a szóban forgó hangfelvételeket jogsértő módon, a megfelelő terjesztési engedélyek hiányában hozza be az országba, illetve hozza itt forgalomba, természetesen nem jelent jogcímet a díjfizetés alóli mentesítésre. A jogosultak díjazásra való joga ugyanis az engedélykérés elmulasztása esetén is változatlanul fennmarad, azzal, hogy annak megfizetését – a jogsértésre tekintettel – a továbbiakban a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése [Szjt. 94. § (1) e) pont] címén is követelhetik. Az eljáró tanács ennek alapján arra a megállapításra jutott, hogy az M. Kft., illetve a T. Bt. kötelezettsége a terjesztési jog gyakorlásának ellenértékéért járó díj megfizetésére fennáll.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. IV. törvény 137. § 5. pontja szerint vagyoni hátrány a vagyonban okozott kár és az elmaradt vagyoni előny. Minthogy a terjesztési jog gyakorlásának ellenértékéért járó díj megfizetésének elmulasztása a jogosultak számára elmaradt vagyoni előnyt jelent, az eljáró tanács megállapítja, hogy az érintett hangfelvétel-előállítóknak a két gazdasági társaság tevékenysége következtében vagyoni hátránya keletkezett (amennyiben a jogosultak polgári eljárás során érvényesítik követelésüket, ugyanezeket a vagyoni igényeket érvényesíthetik).

Az eljáró tanács, azon túl, hogy a vagyoni hátrány keletkezésének tényét az érintett hangfelvétel-előállítók tekintetében megállapítja, ebben az esetben sem folytatott külön bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a keletkezett vagyoni hátrány – a párhuzamosan fennálló terjesztési jogok gyakorlásának módjára figyelemmel – megoszlik-e a hangfelvétel előállítója és a másik két említett jogosult között, és ha igen, akkor milyen módon vagy mértékben.

Ad 3. Az eljáró tanács a jelen szakvélemény 1. pontjában már kifejtette, hogy a zeneművek előadását rögzítő hangfelvételek esetében a terjesztés kizárólagos engedélyezésének joga egyaránt kiterjed a hangfelvételek Magyarországra forgalomba hozatali céllal történő behozatalának, továbbá magyarországi forgalomba hozatalának engedélyezésére. Mindkét tevékenységhez szükség van tehát a jogosultak engedélyére, ennek hiányában pedig mindkét tevékenység sérti a terjesztés kizárólagos engedélyezésének jogát, azaz jogsértésnek minősül.

Az eljáró tanács a szakvéleményben kifejtetteket arra alapozta, hogy a rendőrség iratokkal alátámasztott ténymegállapítása szerint

- az országba behozott, illetve itt forgalomba hozott hangfelvételek közül kizárólag Nagy-Britannia területére érvényes terjesztési engedéllyel rendelkeztek jelen szakvéleményhez csatolt mellékletben megjelölt hangfelvételek, továbbá
- azoktól a hangfelvétel-előállítóktól, amelyek a mellékletben megjelölt hangfelvételek Magyarország területén történő terjesztésének kizárólagos engedélyezési jogát gyakorolják, az M. Kft., illetve a T. Bt. sem az országba történő behozatalra, sem az itt történő forgalomba hozatalra nem kért engedélyt.

A hangfelvételek Magyarország területén történő terjesztésének kizárólagos engedélyezési joga azt jelenti, hogy ugyanerre a területre mástól érvényesen nem szerzhető terjesztési engedély. Amennyiben tehát a rendőrség fenti megállapításai a tényeknek megfelelnek, akkor

a jogsértés tényének megállapítása szempontjából közömbös, hogy az M. Kft., illetve a T. Bt. milyen tartalommal létesített jogviszonyt csehországi illetőségű, de a hangfelvételek magyarországi kizárólagos terjesztésének jogával nem rendelkező személyekkel. Minderre tekintettel az eljáró tanács e jogviszonyok tartalmi vizsgálatát – mint szükségtelent – mellőzte.

Budapest, 2001. április 27.

dr. Pálos György
a tanács elnöke

dr. Tomori Pál
a tanács előadó tagja

dr. Szíjj Judit
a tanács szavazó tagja